

YTTRANDE

Dnr S2015/06987/FS

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 1 februari 2016

Promemorian Avgiftsfrihet för viss screening inom hälso- och sjukvården (Ds 2015:51)

Sammanfattning

SPF Seniorerna anser att avgiftsfrihet för mammografiscreening även ska omfatta kvinnor över 74 år.

SPF Seniorerna stöder promemorians förslag att screening med mammografi regelbundet ska erbjudas avgiftsfritt till kvinnor mellan 40 och 74 år.

SPF Seniorerna delar promemorians bedömning att mammografiscreening i åldrarna 40 till 74 år minskar dödligheten i bröstcancer.

SPF Seniorerna delar inte promemorians uppfattning att mammografiscreening för kvinnor över 74 år är ineffektivt.

Allmänt

SPF Seniorernas underliggande motiv till sina ställningstaganden är strävan att stärka kvinnors hälsa och att uppnå en mer jämlik vård.

Tidig upptäckt av bröstcancer leder till att färre avlider i sjukdomen. Detta gäller oberoende av åldern vid upptäckten. I dag uppnår fler kvinnor hög ålder och är friskare än för ett par generationer sedan. Det vill säga att även kvinnor över 74 år har ett långt kvarvarande friskt liv. En frisk 75 årig kvinna i Sverige har i dag en förväntad genomsnittlig överlevnad på 15 år.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

3 Insatser för kvinnors hälsa och en mer jämlik vård

SPF Seniorerna anser att avgiftsfrihet för screening med mammografi även ska omfatta kvinnor över 74 år.

SPF Seniorerna delar inte promemorians uppfattning att ”Det finns i dag inga studier som visar att screeningprogram är effektivt för kvinnor under 40 år eller över 74 år.” Åtminstone en prospektiv kohortstudie publicerad i en högt rankad medicinsk tidskrift visar att även kvinnor över 74 år har nytta av mammografiscreening i samma nivå som för kvinnor under 75 år.

”These findings indicate that the same benefits of mammography detection observed in younger women extend to older women”

Malmgren JA, et al. [Radiology. 2014;273\(3\):686-94\).](https://pubs.rsos.royalsocietypublishing.org/doi/10.1098/rsos.140294)

Incidensen, nyinsjuknadet, i bröstcancer ökar med stigande ålder och 25 procent av dessa cancerfall inträffar hos kvinnor som är äldre än 74 år.

<http://www.cancerresearchuk.org/content/breast-cancer-incidence-statistics#heading-One>.

Enligt de riktlinjer som *American Cancer Society* tagit fram för tidig upptäckt av kräfta ska kvinnor över 55 år göra en screening med mammografi vart annat år. Riktlinjen innehåller ingen övre åldersgräns utan varje person bedöms individuellt. Enligt dessa riktlinjer bör screening fortgå oavsett ålder hos alla kvinnor som bedöms ha god hälsa och ha ett kvarvarande liv av minst tio år.

<http://www.cancer.org/healthy/findcancerearly/cancerscreeningguidelines/american-cancer-society-guidelines-for-the-early-detection-of-cancer>

Ovanstående fakta, den nämnda studien och att kvinnor blir allt äldre och friskare i hög ålder gör att SPF Seniorerna anser att även kvinnor över 74 år bör regelbundet erbjudas avgiftsfri screening med mammografi.

Avgiftsfriheten för kvinnor över 74 år bör genomföras nu. Ytterligare forskning för att bekräfta resultaten behöver inte inväntas, då inget talar för att friska kvinnor över 74 skulle skilja sig funktionellt från kvinnor mellan 65 och 74. Den tydliga trenden med både allt äldre och friskare befolkning innebär att vinsten med screening för tidig upptäckt av sjukdomar även i hög ålder kommer att öka.

Screening för bröstcancer minskar risk för sjukdom och död. Därför ska inte kvinnor över 74 år behöva betala för att få tillgång till den. Promemorians förslag i denna del hotar uppenbart både strävan att stärka kvinnors hälsa och att åstadkomma en mer jämlik vård.

Kronologisk ålder får inte ensamt vara ett skäl till att en undersökning eller behandling inte blir av. En helhetsbedömning av personens funktionsförmåga och hälsa ska alltid ligga till grund för beslut om hälso- och vårdinsatser, i detta fall mammografiscreening. Således bör ingen övre åldersgräns finnas för avgiftsfriheten, utan kvinnan som kallas till mammografi ska själv få avgöra om hon vill ta emot den.

5.1 Ny lag om avgiftsfrihet för viss screening

SPF Seniorerna stöder promemorians förslag att en ny lag om avgiftsfrihet för viss screening inom hälso- och sjukvården införs.

6 Konsekvenser

SPF Seniorerna delar promemorians bedömningar.

I detta ärende har förbundsordförande Christina Rogestam beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunnig Gösta Bucht deltagit.

A handwritten signature in blue ink, reading 'Christina Rogestam'.

Christina Rogestam
Förbundsordförande